

Matematik

4

**KAZANIM
ODAKLI** **HBA**

Konu Anlatımı • Bol Alıştırma
Çözümlü Sorular

 tudem®

4.SINIF MATEMATİK KAZANIM ODAKLI HBA

©Tudem Eğitim Hiz. San. ve Tic. AŞ
1476/1 Sokak No: 10/51 Alsancak / Konak / İZMİR

YAZARLAR: Tudem Yazı Kurulu
DİZGİ VE GRAFİK: Tudem Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. km Başkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy / ANKARA
0 312 284 18 14

ISBN: 978-605-285-082-4
YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 45041
MATBAA SERTİFİKA NO: 16031

Tüm hakları saklıdır.
Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

www.tudem.com

Sevgili öğrenci,

Günlük hayatta karşılaştığınız problemlerin çoğunu matematiksel düşünme tarzınızı geliştirerek çözebilirsiniz. Matematiksel düşünme tarzı, problemleri farklı açılardan görmenizi, problemin içindeki farklı ilişkileri farketmenizi, en hızlı ve en doğru yoldan çözüme ulaşmanızı sağlar.

Çözüme hızlı ulaşmak ise size hem zaman hem de özgüven kazandırır.

Bu kitap matematiksel düşünme tarzını geliştirmek için, yeni öğretim programında yer alan kazanımlara göre hazırlanmış

- özet konu anlatımı,
- öğretici alıştırmalar,
- çözümlü sorular,
- kazanım pekiştirme testleri ve
- ünite sonunda kavrama testleri içermektedir.

Adım adım başarıya ulaşmanız dileğiyle...

Yazı Kurulu

Kazanım Odaklı

: Hepsi 1 Arada

Kısa Bilgi Alanları

Değişen tasarımı daha kolay akılda kalan özet bilgi alanlarından oluştu.

Çözümlü Sorular

✓ işareti ile belirtilen sorular farklı düzeylerde seçildi ve kitabın son bölümünde çözüldü.

Kazanım Odaklı

Kısa bilgi, alıştırmalar ve soru alanları kazanımlara göre düzenlendi.

Örnek Sorular ve Çözümler

Anahtar soru tiplerinde örnek sayısı artırıldı ve çözümler aşama aşama verildi.

Testler ve Alıştırmalar

Testler ve alıştırmalar konularına göre düzenlendi.

Bol Alıştırma

Bireysel ve pekiştirici alıştırmalar kazanımların yerleşmesine daha fazla katkı sağlıyor.

1- Sayılar ve İşlemler

DOĞAL SAYILAR

4, 5 ve 6 Basamaklı Doğal Sayılar	8
Doğal Sayıların Basamak Adları ve Basamak Değerleri	9
Doğal Sayıları Çözümleme	10
Doğal Sayıları Yuvarlama	11
Doğal Sayıları Sıralama	12
Sayı Örüntüleri	13
Alıştırma: Sayıları Oku	14
Alıştırma: Okuma-Yazma	15
Alıştırma: Sayı Takımı	16
Alıştırma: Sayıları Çözümle	17
Alıştırma: Yaklaşık Ne Kadar?	18
Alıştırma: Rapunzel	19
Alıştırma: Duvardaki Sır	20
Kazanım Pekiştirme Testi-1	21
Kazanım Pekiştirme Testi-2	22
Kazanım Pekiştirme Testi-3	23

DOĞAL SAYILARLA TOPLAMA İŞLEMİ

Doğal Sayılarla Toplama İşlemi	24
Alıştırma: Hangi 2 Sayı Fazlalık?	26
Alıştırma: Sandığın Anahtarı	27
Alıştırma: Yapbozun Son Parçası	28
Kazanım Pekiştirme Testi-1	29
Kazanım Pekiştirme Testi-2	30

DOĞAL SAYILARLA ÇIKARMA İŞLEMİ

Doğal Sayılarla Çıkarma İşlemi	31
Zihinden Çıkarma İşlemi	32
Alıştırma: Bulalım Çıkaralım	33
Alıştırma: Şeker Uyarısı	34
Alıştırma: Sayı Labirenti	35
Kazanım Pekiştirme Testi-1	36
Kavrama Testi	37

2- Sayılar ve İşlemler

DOĞAL SAYILARLA TOPLAMA İŞLEMİ

İki Doğal Sayının Tahminî Toplamı	42
Zihinden Toplama İşlemi	43
Toplama İşlemi Kullanılan Problemler	44
Alıştırma: Tahminî Toplamlar	46
Alıştırma: Yanılma Payı	47
Alıştırma: Zihin Labirenti	48
Alıştırma: Boşluk Dolduralım	49
Alıştırma: Problem Çözelim - Problem Kuralım	50
Kazanım Pekiştirme Testi-1	52
Kazanım Pekiştirme Testi-2	53
Kazanım Pekiştirme Testi-3	54

DOĞAL SAYILARLA ÇIKARMA İŞLEMİ

İki Doğal Sayının Tahminî Farkı	55
Toplama ve Çıkarma İşlemi Kullanılan Problemler	56
Alıştırma: Tahminî Farklar	58
Alıştırma: Tahminî Fiyat Farkları	59
Alıştırma: Problem Çözelim - Problem Kuralım	60
Kazanım Pekiştirme Testi-1	62
Kazanım Pekiştirme Testi-2	63
Kavrama Testi	64

3- Sayılar ve İşlemler

DOĞAL SAYILARLA ÇARPMA İŞLEMİ

Doğal Sayılarla Çarpma İşlemi	68
Kısa Yoldan Çarpma İşlemi	69
10, 100 ve 1000 ile Zihinden Çarpma	71
İki Doğal Sayının Tahminî Çarpımı	71
Çarpma İşlemi Kullanılan Problemler	72
Alıştırma: Çarpımları Bulalım	73
Alıştırma: Renkli Balıklar	74
Alıştırma: Kısa Yol	75
Alıştırma: Zihinden Çarpalım	76
Alıştırma: Problem Çözelim	77
Kazanım Pekiştirme Testi-1	79
Kazanım Pekiştirme Testi-2	80

DOĞAL SAYILARLA BÖLME İŞLEMİ

Doğal Sayılarla Bölme İşlemi	81
10, 100 ve 1000'e Zihinden Bölme	82
İki Doğal Sayının Tahminî Bölümü	83
Çarpma ve Bölme İşlemleri Arasındaki İlişki	83
Bölme İşlemi Kullanılan Problemler	84
Eşit Matematiksel İfadelerde Verilmeyen Değeri Bulma	85
Eşit Olmayan Matematiksel İfadelerde Eşitliğin Sağlanması	86
Alıştırma: Bölelim	87
Alıştırma: Bulalım ve Bölelim	88
Alıştırma: Ağaçların Yaşları	89
Alıştırma: İşlemlerin İlişkisi	90
Alıştırma: Problem Çözelim	91
Alıştırma: Verilmeyeni Bulalım	93
Alıştırma: Eşitleyelim	94
Kazanım Pekiştirme Testi-1	95
Kazanım Pekiştirme Testi-2	96
Kazanım Pekiştirme Testi-3	97
Kavrama Testi	98

4- Sayılar ve İşlemler - Ölçme - Veri İşleme

KESİRLER

Kesirler	102
Birim Kesirleri Karşılaştırma ve Sıralama.....	104
Bir Çokluğun Belirtilen Basit Kesir Kadarını Bulma	105
Paydaları Eşit Kesirleri Karşılaştırma	106
Alıştırma: Kesir Çeşitleri.....	107
Alıştırma: Basit Kesir Kadarını Bulalım.....	108
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	109

KESİRLERLE İŞLEMLER

Kesirlerle İşlemler	110
Kesir Problemleri.....	111
Alıştırma: Şekillerle Kesirler	112
Alıştırma: Problem Çözelim.....	113
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	115

ZAMAN ÖLÇME

Zaman Ölçme	116
Zaman Ölçme Problemleri.....	118
Alıştırma: Zamanı Ölçelim	119
Alıştırma: Ne Kadar Sürer?.....	120
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	121

VERİ TOPLAMA VE DEĞERLENDİRME

Veri Toplama ve Değerlendirme	122
Alıştırma: Verileri Yorumlayalım	124
Alıştırma: Grafik Çizelim	125
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	126
Kavrama Testi	127

5 - Geometri - Ölçme

GEOMETRİK CİSİMLER VE ŞEKİLLER

Üçgen, Kare ve Dikdörtgenin Kenar ve Köşelerini İsimlendirme.....	130
Kare ve Dikdörtgenin Kenar Özellikleri.....	131
Kenar Uzunluklarına Göre Üçgenler	132
Açınımı Verilen Küpü Oluşturma.....	133
Eş Küplü Modellere Uygun Basit Yapılar.....	133
Alıştırma: Üçgen-Kare-Dikdörtgen	134
Alıştırma: Küplerden Yapılara.....	135
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	136

GEOMETRİDE TEMEL KAVRAMLAR

Düzlem.....	137
Açılar	137
Açıları Ölçme	138
Ölçülerine Göre Açı Çeşitleri.....	139
Alıştırma: Düzlem ve Açılar	140
Alıştırma: Açıları Ölçelim ve Sınıflandıralım.....	141
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	142

UZAMSAL İLİŞKİLER

Ayna Simetrisi	143
Alıştırma: Simetrik Şekiller	145
Alıştırma: Simetriğini Çizelim	146
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	147

UZUNLUK ÖLÇME

Milimetre ve Kullanım Alanları	148
Uzunluk Ölçme Birimlerini Birbirine Dönüştürme	148
Uzunlukları Tahmin Etme	149
Uzunluk Ölçme Problemleri.....	150
Alıştırma: Dönüştürelim	151
Alıştırma: Problem Çözelim.....	152
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	153
Kavrama Testi	154

6 - Ölçme

ÇEVRE ÖLÇME

Kare ve Dikdörtgenin Çevre Uzunluğu	158
Çevre Uzunlukları Aynı Olan Farklı Geometrik Şekiller.....	161
Çevre Ölçme Problemleri	162
Alıştırma: Camların Çevre Uzunluğu	164
Alıştırma: Çevre Uzunluğu Hesaplama.....	165
Alıştırma: Problem Çözelim.....	166
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	168

ALAN ÖLÇME

Birimkare Sayısı ile Alan Ölçme	170
Kare ve Dikdörtgenin Alanı.....	173
Alıştırma: Birimkarelerle Alan	175
Alıştırma: Takvimdeki Alan.....	176
Alıştırma: Birimkareli Kilimler.....	177
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	178

TARTMA

Yarım ve Çeyrek Kilogramın Gram Cinsinden İfadesi.....	180
Kilogram ve Gramın Birlikte Kullanımı	181
Ton ve Miligramın Kullanıldığı Yerler	182
Kütle Ölçme Birimlerini Birbirine Dönüştürme	183
Kütle Ölçme Problemleri	185
Alıştırma: Kaç Kilogram Kaç Gram?	186
Alıştırma: Dönüştürelim	187
Alıştırma: Problem Çözelim - Problem Kuralım	188
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	190

SIVI ÖLÇME

Mililitre ve Kullanım Alanları	192
Litre ve Mililitre Arasındaki İlişki.....	193
Litre ve Mililitrenin Birlikte Kullanımı.....	194
Sıvı Miktarını Tahmin Etme.....	195
Sıvı Ölçme Problemleri	196
Alıştırma: İlaçların Miktarı.....	197
Alıştırma: Problem Çözelim-Problem Kuralım	198
Kazanım Pekiştirme Testi-1.....	200
Kavrama Testi	202

Yanıt Anahtarı

Yanıt Anahtarı.....	205
---------------------	-----

1. BÖLÜM: DOĞAL SAYILAR

M.4.1.1.1. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları okur ve yazar.

M.4.1.1.2. 10 000'e kadar (10 000 dâhil) yüzer ve biner sayar.

M.4.1.1.3. 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıların bölüklerini ve basamaklarını, basamaklarındaki rakamların basamak değerlerini belirler ve çözümler.

M.4.1.1.4. Doğal sayıları en yakın onluğa veya yüzlüğe yuvarlar.

M.4.1.1.5. En çok altı basamaklı doğal sayıları büyük/küçük sembolü kullanarak sıralar.

M.4.1.1.6. Belli bir kurala göre artan veya azalan sayı örüntüleri oluşturur ve kuralını açıklar.

2. BÖLÜM: DOĞAL SAYILARLA TOPLAMA İŞLEMİ

M.4.1.2.1. En çok dört basamaklı doğal sayılarla toplama işlemini yapar.

3. BÖLÜM: DOĞAL SAYILARLA ÇIKARMA İŞLEMİ

M.4.1.3.1. En çok dört basamaklı doğal sayılarla çıkarma işlemini yapar.

M.4.1.3.2. Üç basamaklı doğal sayılardan 10'un katı olan iki basamaklı doğal sayıları ve 100'ün katı olan üç basamaklı doğal sayıları zihinden çıkarır.

4, 5 VE 6 BASAMAKLI DOĞAL SAYILAR

100'den başlanarak ileriye doğru yüzer ritmik sayılırken 900'den sonra gelen ilk doğal sayı 1000 (bin) sayısıdır. 1000, dört basamaklı en küçük doğal sayıdır. Bin sayısı 10 tane yüzlük gruptan, 100 tane onluk gruptan ya da 1 tane binlik gruptan oluşur.

Aşağıda onluk taban bloklarıyla modellenmiş dört basamaklı sayıyı belirleyelim.

1 binlik	2 yüzlük	3 onluk	7 birlik
1	2	3	7

1000'den başlanarak ileriye doğru biner ritmik sayılırken 9000'den sonra gelen ilk doğal sayı 10 000 (on bin) sayısıdır. 10 000, beş basamaklı en küçük doğal sayıdır.

5 basamaklı en büyük doğal sayıyı yazalım.

En büyük rakam 9 olduğuna göre, yazacağımız sayının tamamı 9 rakamından oluşmalıdır. Bu doğal sayı 99 999 olur.

99 999 sayısından sonra gelen ilk doğal sayı ise 100 000 sayısıdır. 100 000 altı basamaklı en küçük doğal sayıdır.

Örnek

6 basamaklı rakamları farklı en büyük doğal sayıyı yazın.

Çözüm: Rakamları farklı ve en büyük doğal sayının yazılması için kullanılacak rakamlar 9, 8, 7, 6, 5 ve 4'tür.

Bu sayı 987 654 bulunur.

Doğal Sayıların Okunuşu

Büyük sayıları kolay okuyabilmek için sayının bölükleri belirlenmelidir. Sayının rakamları sağdan başlanarak üçerli gruplandırıldığında elde edilen her bir gruba **bölük** denir.

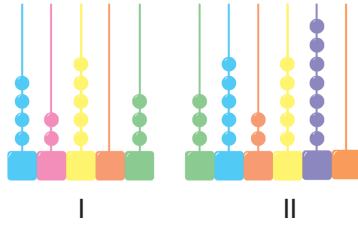
Aşağıda bölüklerine ayrılmış sayıların okunuşlarını inceleyelim.

7953 → Yedi bin dokuz yüz elli üç
Binler Bölüğü ← 7953 → Birler Bölüğü

16 528 → On altı bin beş yüz yirmi sekiz
Binler Bölüğü ← 16 528 → Birler Bölüğü

423 195 → Dört yüz yirmi üç bin yüz doksan beş
Binler Bölüğü ← 423 195 → Birler Bölüğü

Örnek

Abaküslerde gösterilen sayıları ve okunuşlarını yazın.

Çözüm: I. abaküste yazan sayı 42 503 sayıdır. Okunuşu “Kırk iki bin beş yüz üç” şeklindedir.
II. abaküste yazan sayı 352 570 sayıdır. Okunuşu “Üç yüz elli iki bin beş yüz yetmiş” şeklindedir.

DOĞAL SAYILARIN BASAMAK ADLARI VE BASAMAK DEĞERLERİ

Bir doğal sayıda bölükleri oluşturan her bir rakama sayının **basamakları** denir. Rakamların, bulunduğu basamaklara göre aldığı değerlere ise **basamak değeri** denir.

Aşağıda verilen 6 basamaklı doğal sayının basamaklarını ve basamak değerlerini inceleyelim.

Bölük Adları	Binler Bölüğü			Birler Bölüğü		
	Yüz binler	On binler	Binler	Yüzler	Onlar	Birler
Basamak Adları	Basamağı	Basamağı	Basamağı	Basamağı	Basamağı	Basamağı
Sayı	7	2	8	6	2	3
Basamak Değeri	7 yüz binlik	2 on binlik	8 binlik	6 yüzlük	2 onluk	3 birlik
	700 000	20 000	8000	600	20	3

Örnek

Altı basamaklı rakamları farklı en küçük doğal sayıyı yazın, basamak adlarını ve basamak değerlerini gösterin.

Çözüm: 1 0 2 3 4 5

<u>Basamak adları</u>		<u>Basamak değerleri</u>
Birler Basamağı	→ 5 birlik	→ 5
Onlar Basamağı	→ 4 onluk	→ 40
Yüzler Basamağı	→ 3 yüzlük	→ 300
Binler Basamağı	→ 2 binlik	→ 2000
On binler Basamağı	→ 0 on binlik	→ 0
Yüz binler Basamağı	→ 1 yüz binlik	→ 100 000

DOĞAL SAYILARI ÇÖZÜMLEME

Bir doğal sayıyı oluşturan rakamların, basamak değerlerinin toplamı sayının kendisine eşittir. Bu işleme doğal sayıyı **çözümleme** denir.

485 379 sayısını çözümlayelim.

$$485\ 379 = 4\ \text{yüz binlik} + 8\ \text{on binlik} + 5\ \text{binlik} + 3\ \text{yüzlük} + 7\ \text{onluk} + 9\ \text{birlik}$$

$$= 400\ 000 + 80\ 000 + 5000 + 300 + 70 + 9$$

Çözümleme yapılırken basamak adlarına ve basamak değerlerine dikkat edilmelidir.

İçinde sıfır rakamı bulunan sayılar çözümlenirken, sıfırın olduğu basamaklar çözümlenmede gösterilmez. Sıfır hangi basamakta olursa olsun basamak değeri her zaman 0'dır.

Örnek

201 846 sayısının yüzler ve on binler basamaklarındaki rakamlar yer değiştirildiğinde, elde edilen sayının çözümlenmesini yapın.

Çözüm: 2 0 1 8 4 6

Yüzler basamağındaki 8 ile on binler basamağındaki 0 rakamlarının yerlerini değiştirelim.

$$2\ 8\ 1\ 0\ 4\ 6 = 2\ \text{yüz binlik} + 8\ \text{on binlik} + 1\ \text{binlik} + 4\ \text{onluk} + 6\ \text{birlik}$$

$$= 200\ 000 + 80\ 000 + 1000 + 40 + 6$$

DOĞAL SAYILARI YUVARLAMA

Günlük hayatta bazı sayısal değerleri söylerken, o sayı yerine, sayının en yakın olduğu onluk ya da yüzlük değerlerini söyleriz. Sayılara uygulanan bu işleme **yuvarlama** denir.

Yuvarlama yapılırken basamaklardan yararlanır.

En Yakın Onluğa Yuvarlama

Bir doğal sayı en yakın onluğa yuvarlanırken birler basamağındaki rakama bakılır. Birler basamağındaki rakam 5'ten küçükse onlar basamağındaki rakam aynen kalır, birler basamağına 0 yazılır. Birler basamağındaki rakam 5'e eşit veya 5'ten büyükse onlar basamağındaki rakam 1 artırılır, birler basamağına 0 yazılır.

$$42 \ 30\boxed{2} \xrightarrow{\text{en yakın onluğa yuvarlanırsa}} 42 \ 300$$

$2 < 5$

$$843 \ 52\boxed{5} \xrightarrow{\text{en yakın onluğa yuvarlanırsa}} 843 \ 530$$

$5 = 5$
 $2 + 1 = 3$

En Yakın Yüzlüğe Yuvarlama

Bir doğal sayı en yakın yüzlüğe yuvarlanırken onlar basamağındaki rakama bakılır. Onlar basamağındaki rakam 5'e eşit veya 5'ten büyükse yüzler basamağındaki rakam 1 artırılır, onlar ve birler basamağına 0 yazılır. Onlar basamağındaki rakam 5'ten küçükse yüzler basamağındaki rakam aynen kalır, onlar ve birler basamağına 0 yazılır.

$$13 \ 3\boxed{4}0 \xrightarrow{\text{en yakın yüzlüğe yuvarlanırsa}} 13 \ 300$$

$4 < 5$

$$27\boxed{6}4 \xrightarrow{\text{en yakın yüzlüğe yuvarlanırsa}} 2800$$

$6 > 5$
 $7 + 1 = 8$

Örnek

8647 sayısının en yakın onluğa yuvarlanmış hâlini bulun. Bu sayıyı en yakın yüzlüğe yuvarlayın.

Çözüm:

$$864\boxed{7} \xrightarrow{\text{en yakın onluğa yuvarlanırsa}} 86\boxed{5}0 \xrightarrow{\text{en yakın yüzlüğe yuvarlanırsa}} 8700$$

$7 > 5$ $5 = 5$

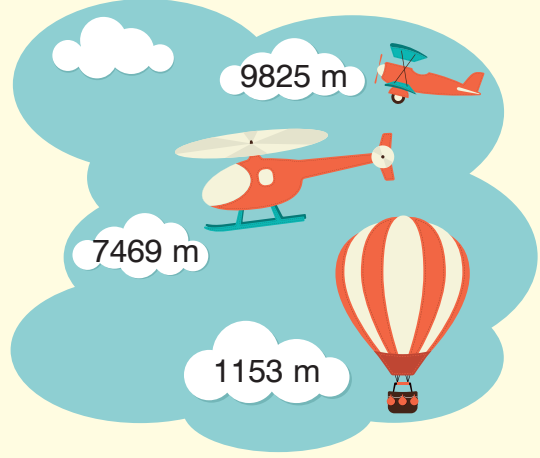
DOĞAL SAYILARI SIRALAMA

Resimde görülen araçların yanında yazan sayılar, araçların yerden yüksekliğini göstermektedir. Buna göre araçlar en yüksekte bulunandan en alçakta bulunana doğru sıralanırsa uçak, helikopter ve balon sıralaması elde edilir. Bu sıralama sayılarla gösterilirse,

$$9825 > 7469 > 1153 \text{ veya} \\ 1153 < 7469 < 9825 \text{ yazılabilir.}$$

Sayıları sıralarken aşağıdaki adımlar izlenebilir.

- Önce basamak sayılarına bakılır. Basamak sayısı fazla olan sayı daha büyüktür.
- Basamak sayıları eşit ise en soldan başlamak üzere basamaklardaki rakamlar karşılaştırılır. Aynı basamakta büyük sayının bulunduğu sayı daha büyüktür.

Örnek

6935, 681 025, 68 136, 6716 ve 68 122 sayılarını büyükten küçüğe doğru sıralayın.

Çözüm: Sayıların arasında basamak sayısı en fazla olan 681 025 sayısı en büyüktür.

Beş basamaklı sayılar iki tanedir.

$\left. \begin{array}{l} 68 \ 136 \\ 68 \ 122 \end{array} \right\}$ Bu sayılar $68 \ 136 > 68 \ 122$ şeklinde sıralanır.

Dört basamaklı sayılar iki tanedir.

$\left. \begin{array}{l} 6935 \\ 6716 \end{array} \right\}$ Bu sayılar $6935 > 6716$ şeklinde sıralanır.

Buna göre $681 \ 025 > 68 \ 136 > 68 \ 122 > 6935 > 6716$ sıralaması elde edilir.

Örnek

$134 \blacksquare 06$ ifadesi altı basamaklı bir doğal sayıdır. $134 \blacksquare 06 < 134 \ 307$ sıralamasının doğru olması için $\blacksquare$ yerine yazılabilecek kaç farklı değer vardır?

Çözüm: $134 \blacksquare 06 < 134 \ 307$ sıralamasında $\blacksquare$ yerine 0, 1, 2, ve 3 değerleri getirilebilir. $\blacksquare$ yerine 4 yazılırsa sıralama $134 \ 406 < 134 \ 307$ biçimine dönüşür ve yanlış olur.

SAYI ÖRÜNTÜLERİ

Belli bir kurala göre artarak veya azalarak ilerleyen sayı gruplarına **sayı örüntüleri** denir. Örüntüyü oluşturan her bir sayıya ise **terim** denir. Terimler buldukları sıraya göre adlandırılırlar. Terimlerin buldukları sıra aynı zamanda, o terimin örüntünün kaçınıcı adımı olduğunu gösterir.

3, 6, 9, 12, 15, 18, ... sayı örüntüsünü inceleyelim.

Sayı örüntüsünün terimleri ile terimlerin sırası arasında bulunan kurala **örüntünün kuralı** denir.

Buna göre sayı örüntüsünün kuralı adım sayısının 3 ile çarpılmasıdır.

$$1. \text{ terim (adım)} \rightarrow 3 \rightarrow 1 \times 3$$

$$2. \text{ terim (adım)} \rightarrow 6 \rightarrow 2 \times 3$$

$$3. \text{ terim (adım)} \rightarrow 9 \rightarrow 3 \times 3$$

$$4. \text{ terim (adım)} \rightarrow 12 \rightarrow 4 \times 3$$

$$5. \text{ terim (adım)} \rightarrow 15 \rightarrow 5 \times 3$$

$$6. \text{ terim (adım)} \rightarrow 18 \rightarrow 6 \times 3$$

Örnek

3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, ...

sayı örüntüsünün kuralını ve 20. terimini bulun.

Çözüm: 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, ...

↓	↓	↓	↓
1. adım	3. adım	5. adım	8. adım
$2 \times 1 = 2$	$2 \times 3 = 6$	$2 \times 5 = 10$	$2 \times 8 = 16$
$2 + 1 = 3$	$6 + 1 = 7$	$10 + 1 = 11$	$16 + 1 = 17$

Kural, adım sayısının 2 ile çarpımına 1 eklenmesidir.

20. adımda bulunan 20. terim ise

$$2 \times 20 = 40$$

$$40 + 1 = 41 \text{ olur.}$$

Örnek

56, 52, 48, 44, 40, 36, ... sayı örüntüsünün kuralını bulun ve örüntüyü 10. adıma kadar devam ettirin.

Çözüm: Her terim kendisinden önce gelen terimin 4 eksiklidir.

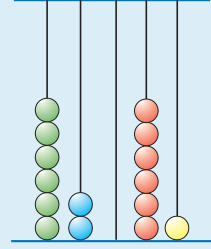
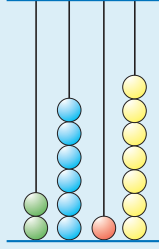
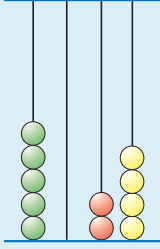
Bu kurala göre örüntü

56, 52, 48, 44, 40, 36, 32, 28, 24, 20, ...

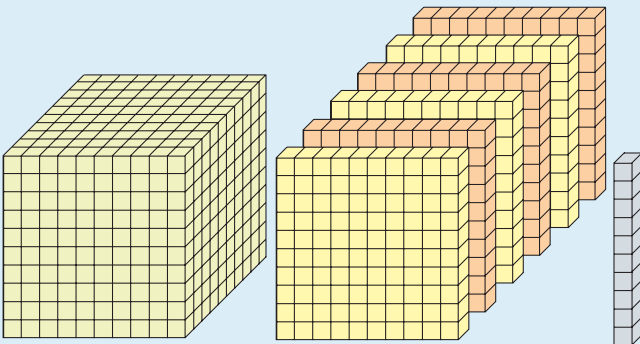
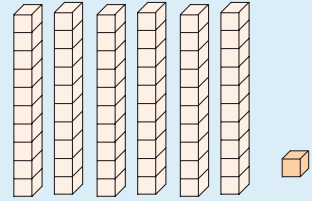
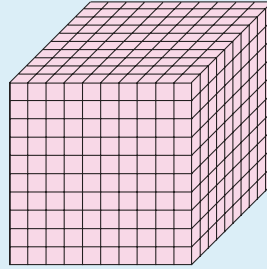
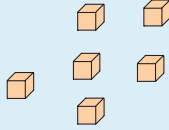
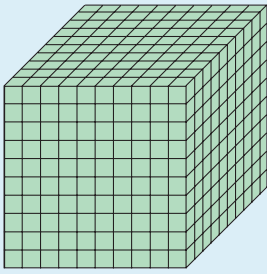
↓	↓	↓	↓	↓	↓
1. terim	6. terim	7. terim	8. terim	9. terim	10. terim
		$36 - 4$	$32 - 4$	$28 - 4$	$24 - 4$

şeklinde devam eder.

A. Abaküslerdeki sayıların okunuşlarını yazın.

B. Onluk taban bloklarıyla gösterilen sayıların okunuşlarını yanlarına yazın.

Doğal Sayılar

Kazanım M.4.1.1.1. : 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları okur ve yazar.

A Aşağıda okunuşları verilen sayıları yazın.

- 1 beş yüz bin on .....
- 2 on bir bin on bir .....
- 3 dokuz yüz on bin altmış bir .....
- 4 altı bin yüz on iki .....
- 5 yüz yirmi yedi bin yedi yüz .....
- 6 seksen üç bin dört yüz beş .....

B Aşağıdaki sayıların okunuşlarını yazın.

1. 405 126 → .....
2. 912 503 → .....
3. 500 505 → .....
4. 23 976 → .....
5. 70 077 → .....
6. 9876 → .....

C Aşağıda okunuşları verilen sayıların eksik rakamlarını bulun.

1. dört yüz beş bin on altı → 405 0□6
2. beş yüz altmış bir bin yirmi dokuz → 5□1 029
3. dokuz yüz seksen bin yüz → 9□0 100
4. on üç bin yüz altmış yedi → 13 □67
5. yirmi bin dokuz yüz beş → 2□ 905
6. bin yüz dokuz → 1□09

Doğal Sayılar

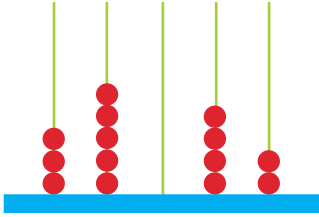
Kazanım M.4.1.1.1. : 4, 5 ve 6 basamaklı doğal sayıları okur ve yazar.

Doğal Sayıları Okuma ve Yazma

1. “Elli dokuz bin seksen üç” biçiminde okunan sayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 59 803   B) 59 830
C) 50 983   D) 59 083

2.

Abaküsteeki sayının okunuşu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üç yüz elli dört bin iki
B) Üç yüz elli bin kırk iki
C) Otuz beş bin kırk iki
D) Otuz beş bin dört yüz iki

3. Aşağıdaki sayılardan hangisinin okunuşu doğru verilmiştir?

- A) 29 367 → Yirmi dokuz bin üç yüz altı yüz yedi
B) 48 703 → Kırk sekiz bir yetmiş üç
C) 60 342 → Altmış üç bin kırk iki
D) 74 810 → Yetmiş dört bin sekiz yüz on

4. 607 902 sayısının okunuşu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Altı yüz yetmiş bin dokuz yüz iki
B) Altı yüz yedi bin doksan iki
C) Altı yüz yedi bin dokuz yüz iki
D) Altı yüz yetmiş bin doksan iki

5. 380 ■16 sayısının okunuşu “üç yüz seksen bin on altı” olduğuna göre ■ yerine aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) 0   B) 1   C) 2   D) 3

Yüzer ve Biner Sayma

6. 1400’den başlanarak ileriye doğru yüzer ritmik sayılırken söylenen sekizinci sayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1900   B) 2100
C) 2300   D) 2700

7. 3000’den başlanarak ileriye doğru biner ritmik sayılırken söylenen altıncı sayının yazılışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üç bin altı yüz
B) Üç bin beş yüz
C) Sekiz bin
D) Dokuz bin

Doğal Sayıların Bölük ve Basamakları

1. Aşağıdakilerden hangisinin onlar ve binler basamağındaki rakamları aynıdır?

- A) 36 378   B) 41 516
C) 126 024   D) 194 017

2. Binler basamağındaki rakamı 5, birler basamağındaki rakamı 2 olan sayı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) 3502   B) 4520
C) 5612   D) 6532

3. 815 642 sayısının birler bölüğündeki sayı için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Rakamları toplamı 14'tür.
B) Rakamları toplamı çift sayıdır.
C) Rakamları çarpımı 48'dir.
D) Rakamların basamak değerleri toplamı 600'den büyüktür.

Doğal Sayıları Çözümleme

4. "5 on binlik + 6 yüzlük + 2 onluk + 4 birlik" biçiminde çözümlenen sayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 500 624   B) 56 024
C) 50 624   D) 50 246

5. 217 027 sayısının çözümlenmiş biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 200 000 + 10 000 + 7000 + 200 + 70
B) 200 000 + 10 000 + 700 + 20 + 7
C) 200 000 + 10 000 + 70 + 2
D) 200 000 + 10 000 + 7000 + 20 + 7

6. Aşağıda çözümlenmiş hâli verilen sayılardan hangisi dört basamaklı bir sayıdır?

- A) 5 on binlik + 6 binlik + 4 birlik
B) 6 binlik + 7 yüzlük + 5 onluk
C) 8 on binlik + 3 onluk + 4 birlik
D) 9 yüz binlik + 5 yüzlük + 3 birlik